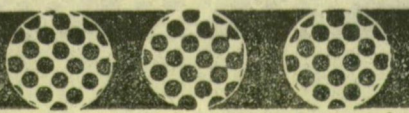

DM MAGAZIN

PÁRBESZÉD

Sipos Mihály: Idegesít, ha nincs rend...

Hallottam egy történetet. Az egyik munkahelyen az utcán, a sárban hagytak egy ponyvát a dolgozók, és hazamentek. Valaki arra járt, meglátta és nekigyürkőzött, hogy összehajtogatva biztos helyre vigye. Egyedül nem bírta, elhívott a lakásáról egy osztályvezetőt, és ketten — nyakig sárosan — bevonszolták az utcáról. A főnök volt. Hallott már ilyen főnökökről?

— Azt hiszem, igen. Én voltam.
— Szimpatikus póz: az ábruhás királyfi...

— Semmi póz! Egyszerűen idegesít, ha nincs rend. Nem esett le az aranygyűrű az ujjamról, mert megfogtam egy ponyvát. Jobb lett volna, ha szívol X-nek, hogy szóljon Y-nak, aki felhívja Z-t, fogja meg a ponyvát? Addigra rég ellopják. Az pedig ért vagy ötezer forintot. Nem attól vezető a vezető, hogy nem csinál „alacsonyabb rendű” munkát, mint a beosztása engedeli.

— De attól sem, ha kiveszi a kőműves kezéből a vakolókanalat.
— Ne azt vegye észre az igazgató, hogy a kőműves nem jól tartja a kalapácsot, hanem azt, miért dolgoznak itt húszan, ha öt is elég lenne?

— És akkor tizenötnek felmond?
— Ha konkrétan a szakmára gondolunk: biztos, hogy nem. Átcsoportosít! De tágitjuk a fogalomkör. Ha valahol csak „többen” vannak, de nem „sűrűbben”, akkor azt, aki nem oda való, arrébb kell állítani.

— Aki így beszél, azt vagy nem szeretik, vagy félnék tőle. Volt ilyen ügyben összetűzése?

— Lehet, hogy volt, vagy van, aki orrol rám, ezt nem tudom, én inkább az ellenkezőjéről győződtem meg. A népszerűséget nem mosolygással kell megvásárolni, hanem őszinteséggel, nyíltsággal kell kiérdemelni. Amikor tizenöt éve a vállalat élére állították, azt láttam, hogy klikkek, csoportok, érdekszövetségek és emberek közti szakadékokon át kell hidat verni, kapcsolatot teremteni, no és elsősorban dolgozni. Egyszerűen erőszakosan, igen, ellenkezőt nem tűrve vállaltam új és új munkákat. Volt, aki azt mondta, ezt nem lehet megcsinálni. Én pedig azt: aki nem bírja, álljon félre!

— Érthetem úgy is, hogy Sipos Mihály, a DELEP vezérigazgatója azt, aki ellenvéleményt mondott, félreállította...

— Az üzemi demokráciára céloz? Ne gondolja senki, hogy ezzel lehet takarozni. Illetve nevetéses lenne, ha az épp a feladatok elsumákolásának lenne az eszköze. Nekem — nem is nekem, hanem —, a vállalatnak, de az egész társadalomnak is azokra van szüksége, akik azt keresik, hogyan oldjuk meg a feladatainkat, s nem azokra, akik a „hogyan nem” lehetőségeit, a kibúvákat latolgatják.

— Tehát egyetértést kíván.
— Tisztázzuk! Nem vagyok egoista. Én évekkal előbb megalkítottam az igazgatói tanácsot, fizikai dolgozókat is bevonva, mint azt országosan előírták, „le szabályozták”, körülírták, ügyrendet állapítottak meg a működésükhöz. Nekem véleményekre igen is szükségem van, ezért gondoltam rá. Csak hogy amíg „csak ügy” mindenféle agyonszabályozás nélkül működött, addig eleven viták, ellenvélemények, életre való ötletek hangzottak el az ilyen beszélgetéseken. Mostanában inkább jól fészült „hozzászólások”. Kinek jó ez?

— Tizenöt éve megyei vállalat volt, 250 millió forint termelési értékkel, ma az ország harmadik építőipari nagyvállalata a DELEP. Két és fél milliárdal. A számok a fejlődést tükrözik, az egyértelmű. Mi van mögöttük?

— Harc az újért. Réha a megszokások, sőt rossz rendeletek ellen.

— Nem tiszteli a „felsőbb” előírásokat?

— Csak annak van tekintélye, ami ésszerű.

— Például...

— Hőmezővásárhelyen, a főtéren építenünk kellett egy házat. Mellesleg, az első kivitelezői munkám volt új igazgatóként, s előtte én készítettem a terveket tervezőként, mint a CSOMTERV igazgatója.

— Ez az, amikor a hőhért akasztják. Tervezőből kivitelező.

— Legalább nem szidtam a tervező igazgatóját. Tehát, megkaptuk a tervet és a feladatot: tavaszra készüljön el a ház. Közben meg volt egy tél, no és egy rendelet: mínusz 5 fok alatt fagy-szabadságra kell küldeni a dolgozókat. Rendelet ide, rendelet oda, nem küldtem. Inkább fűtőtűnk. És a munka elkészült. Azóta nincs téli szünet.

— Más?
— Megépült a központi telep, de kihasználatlan volt. Központi betongyárat szerveztünk: ne a munkahelyeken kevergessék lapátal a dolgozók, hanem kész betont szállítsunk ki. Egyszerű, mégis csatázni kellett. Feltették a dolgozók a pénzüket. Erre kifizettük azt is, amit nem végeztek el: a helyi bekeverést.

— Csaltak?
— Neveltünk! Még így is nyertünk. Összeszedtük a kis betonkeverőket, és koncentráltan végül is fele annyival dupla mennyiségű betont gyártottunk.

— Korszerű munkaszervezés.

— Jelenleg az építőipari vállalatok közül egyedül nálunk van számítógépes termelésirányítási rendszer, s mindemellett csatát nyertünk a technológiai üzemszervezés bevezetésével is.

— Ez mit jelent?
— Röviden annyit, szakosodott brigádokkal dolgozunk, számokban pedig azt, hogy ennek hatására ötven százalékkal nőtt a termelékenységünk.

— A jövő feladata?
— Minél jobb szakosítás és gépesítés. Bevezetni a vázpaneles építési technológiát, az ipari létesítményeknél pedig a könnyűszerkezeteket. Ennek meg kell teremteni az anyagi feltételeit.

— Mi úgy látjuk, a DELEP építi a rengeteg méregdrága lakást, tehát ez egy gazdag cég, nem gond a beruházók.

— Jelenleg 400 millióra volna szükségünk ahhoz, hogy a jövő feladatait maradéktalanul ellássuk. Ebből 280 milliót igényelne a házigyár, s akkor évente ezerrel több lakást gyárthatnánk. Ha

nem sikerül a házigyári rekonstrukciónk, lehet, hogy lemaradunk a hatodik ötéves tervben a lakásépítéssel. Most még nincs baj, mert időarányosan teljesítettük az ötödik ötéves terv eddigi feladatait, tehát két és fél év alatt átadtunk több mint 5 és fél ezer lakást. Ez jó, de túl nyugodtak nem lehetünk: hátravan még 6 és fél ezer — és például 86 iskolai tanterem, és vagy 20 ezer négyzetméter üzlethelyiség és szolgáltatóház.

— Tehát most a DELEP is „sír”?

— Azt nem, de ne higgye senki, hogy dűskálunk a pénzben. Ez a pénz most sincs!

— Három megyében dolgoznak, most készülnek a negyedikbe. Részt vesznek a paksi atomerőmű építésében. A vállalat már betáblázta jó előre a feladatokat. Vállalják?

— Ez nem kérdés. Vállalni kell! Még akkor is, ha ez a vállalat vagy az egyes megrendelők érdekeit sérti. Ha most csak a szűkebb hazánk vagy Csongrád, Békés, Szolnok megye pillanatnyi érdekeit néznénk, a DELEP maradna, ahol volt, s csinálja az atomerőművet, aki akarja. Megvan a magunk feladata. Csak éppen az maradt ki a számításból, hogy az atomerőműnek mielőbb termelnie kell, hogy Magyarország energiagondjait megoldjuk. S ha ehhez a DELEP-re is szükség van, hát akkor vállalunk kell.

— Elvonnák az erőket más építkezésekről?

— Lényegében igen, de szeretnénk, ha ezt minél kevésbé éreznék meg a beruházók.
— Lesz-e szegedi munkás, aki Paksra jár ingázni? Nem fél, hogy elmennek a vállalatból?
— Bizom a dolgozóinkban, hogy megértik a feladat fontosságát. Megkérjük őket...

IGRICZI ZSIGMOND

A kör nyomában

„Felhívás!

A szegedi üzem területén létre kívánjuk hozni az irodalombarátok körét. Ehhez várjuk minden érdeklődő jelentkezését, aki fentti társaságban ténykedni kíván, kortól, nemtől és részterülettől függetlenül. Jelentkezés: Jéga Szabó Ferencnél, a központi étterem könyvtarjesztő helyiségében, a nyitvatartási időben.”

A Nagyalföldi Kőolaj- és Földgáztermelő Vállalat algyői központjának épülete izzik a déli kánikulában. Fiatalember a könyvek között, mellén kibombolva a farmerdözsöket.

— Milyen kör?! Ja, a plakáton... á, nincs itt semmi... Legyint.

— Te vagy az első, aki érdeklődik felőle.

— Nem is volt?

— Nem hát. A plakátot még az elődöm, a Feri tette ki.

— Hogyhogy, hát te mióta vagy könyvtarjesztő?

— Egy éve.

— Ezek szerint a plakát...

— ...legalább másfél-két éve kint van. Jól bírja az időt, nem?

— A Ferit hol találom?

— A beruházásnál. É barakk.

Jó tíz perc barangolás a barakklabirintusban. Mire Jéga Szabó Ferencet megtalálom, már útbajaztóm is az irodában ül. Jéga Szabó Ferencből ömlik a szó:

— A legmaximálisabb közönybe fulladt az egész. Igen, az én kezdeményezésem volt. Én kis naiv... úgy gondoltam, összegyűjtünk 20-30 fiatalt, ki a prózát szereti, ki a verseket. Megbeszéltük volna, mit olvasunk, mit olvassunk... Iró-olvasó találkozók, előadósték stb... Sütő Andrást szerettem volna meghívni mindenáron. Akkor még az olajos klub se volt, hát legyen valami... Egyszerűen senki se jelentkezett. Senki az 1960-ból. Vártam egy darabig, aztán beleuntam... Abba hagytam a könyvtarjesztést is, megnősültem, már három gyerekem van. Tavaly a „körből”, ahelyett, létrejött egy színjátszó csoport...

— Az megvan még?

— Nem tudom... Három hónapig csináltam, nagy részük nem is olajos volt. Kimaradtam belőle.

— Nem fáj a szíved egy kicsit a sosemvolt irodalombaráti kör után?

— Egy kicsit... Szép álom volt.

Gondolkoztam az okokon, persze. Szerintem akármilyen lehangoló és furcsa dolog is ez, inkább 35-től fölfelé lehet érezni az emberekben, hogy megmozdult valami... A könyvtarjesztésnél is ez a korosztály adja a forgalom javát, sok rendszeres vásárlóm volt közülük... Egy szekrényben elfért a „bolt”, amikor átvettem, a Sanyinak ma már évi félmillió forgalma van. Logikus, hogy az idősebb, családós emberek nehezen ugranának már bele bármiféle szakkörösítésbe..., bár már sokszor azt hiszem, jobb lenne, ha ők lennének fiatalabbak... Természetesen a fiatalokra, az én generációmra, a huszonévesekre számítottam. Tudom, mi a helyzet velük? Amelyik családot alapít, azzal foglalkozik... Szedi össze a pénzt, hajt, ezért-azért. Akik egyedülállóak, azokat meg legjobb esetben csak olvasásra érdeklik a könyvek... Aktivizálni nemigen lehet őket... Az életkörülményeik egyáltalán nem ideálisak ahhoz, hogy klubformában összefoghatók legyenek. Igaz, a szemléleti dolgok ennél is fontosabban... Idegesít, hogy mikor arról van szó, mindig az átlagfiatalra gondolnak... Ilyen pedig nem létezik... Azt hiszem, mélyre vezetne, ha tovább nyomoznánk... De ha érdekel, Mészáros János az üzemi népművelő...

...aki rögtön arról a bizonyos „utódról”, a színjátszó csoportról kezd beszélni.

— Tíz-tizenkét fővel alakult meg, két évvel ezelőtt. Vezetőt kerestünk, a módszertani központ nem adott, végül is színházról Gyürki István vállalta el. A KISZÖV-klubban levő irodalmi színpadosoktól, a Minervásoktól is „ideolvasztottunk” néhány embert. A mieink nagyon rövid időn belül kimaradtak, de úgy gondoltuk, ha már egyszer létrehoztunk egy „olajos” színjátszó csoportot, hát ilyen állapotában se szüntessük meg... Szépen helyt is álltak a tavalyi olajbányász napokon, Hajdúszoboszlón... Azután Gyürki István nem vállalta tovább. Most papíron ugyan még létezik a csoport, de gyakorlatilag egyáltalán nem. Hát ez „nőtt ki” az irodalombarátok köréből...

— Nem túl felemelő eredmény...

— Széles körű jelenség ez is. Túl korán, túlságosan erőltettük... A közösségi művelődési fórumoknak nincs rangja, a munkahelyeken nem ismerik el őket eléggé.

— Hibásnak érzi magát a kudarcban?

— Hozzám tartozik az egész munkáművelődés, vállalati szinten... Szakterületenként, specializáltak nem vállaltam... A körülmények megteremtése az én feladatom. Azok megvoltak.

— Mi lehet emögött?

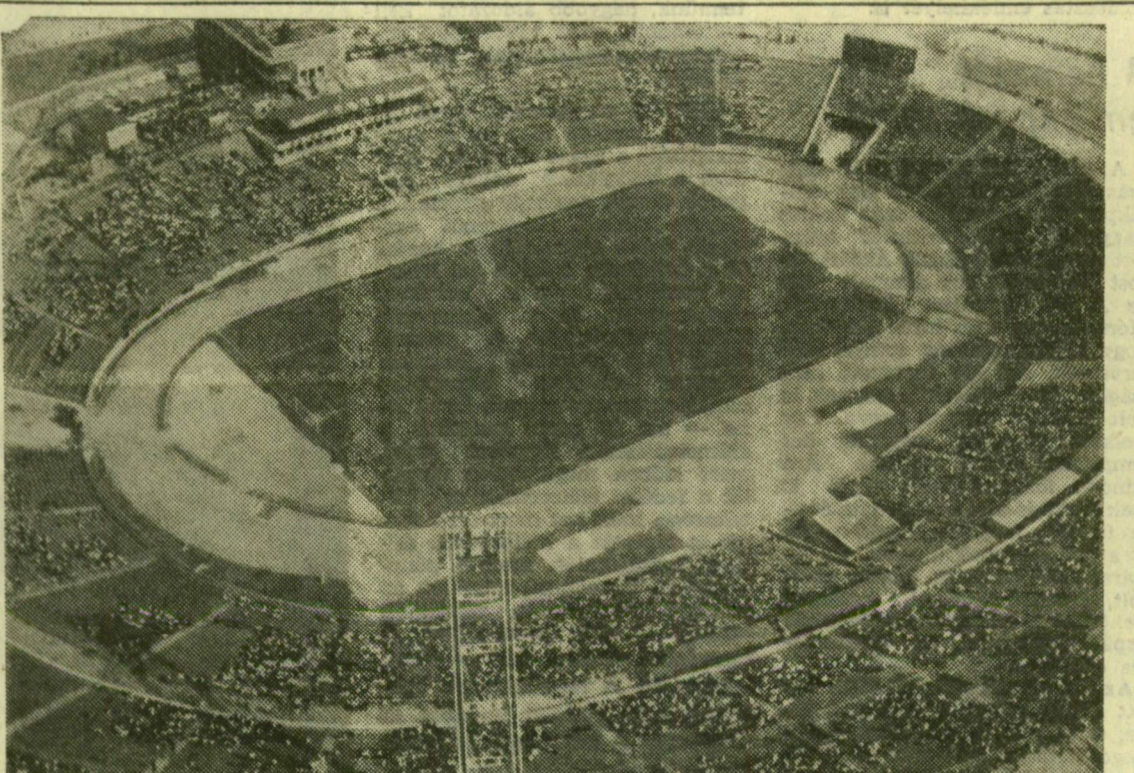
— Gyakran olyan dolgokat kérnek az emberektől, ami azért már túlzás... Önálló differenciálási lehetőséget nem engednek nekik... Egy idő után persze hogy megújulnak! Anyagiasság, nem megfelelő „agitáció” meg a többi...

— Jéga Szabó Ferenc kezdeményezése mégis szép volt...

— Szép, szép, de..., mire ment vele? A csalódottsága elég kárt okozott... O is idegenített el embereket a színjátszóktól... Nem értették egyet a vezető módszerével, mondtam nekik, gyerekek, üljünk le, beszéljünk meg. Erre Jégának nem jöttek el... A többi már tudod.

Tudom. Tudom? Az irodalombarátok körébe hívó plakát távoztomban még egyszer, utólagára felvillan a szemem előtt. Szép, kaligrafikus írással, némi apró helyesírási hibával ugyan, mégis aránylag frissnek látszóan, akár tegnapi tették volna oda. Igen, ez egy kör plakátja, a köré, amit mindenkoron lehet négyyszögletesíteni is. Egyelőre azonban, úgy tűnik, a kör bezárt.

DOMONKOS LÁSZLÓ

Stadion-történet

1921. Az LIII. tc. kilitásba helyezi a Nemzeti Stadion építését. — 1928. január 1. A Kultuszminiszter a Nemzeti Stadion felépítését az Országos Testnevelési Tanács gondjaira bízza. 1932. Karafiáth Jenő: „Teljesül hő óhajunk, a Régi Lóversenytéren felépül a Nemzeti Stadion”. — 1934. A Stadion felépítésére az Aranyhegy környékét szemelik ki. — 1939. január 20. Prem Lóránd a kormányzó fogadásán: „Es itt van a budapesti stadion, amelyet oly tökéletesen szeretnénk felépíteni a Lágymányoson, a Főmértőség Urunkról elnevezett hídfő közelében, ahogy azt a Főmértőség Ur előrelátó bölcsessége már elképzelte...”
A történet második része jóval egyszerűbb: 1947. Az MKP sportprogramja szükségesnek tartja a Népstadion felépítését. 1953. augusztus 20. Felavatják a Népstadiont.